

Kurjer wychodzi codziennie o godzinie 10. rano z wyjątkiem niedziel i świąt uroczystych

Prenumerata wynosi:

w Krakowie:
Rocznie . . . 12 zł. Kwartalnie . . . 3 zł.
Półrocznie . . . 6 zł. Miesięcznie . . . 1 zł.
Za odosłanie 10 ct miesięcznie na prowincji z przesyłką:
Rocznie . . . 15 zł.
Półrocznie . . . 7 zł. 50 ct.
Kwartalnie . . . 3 zł. 75 ct.
Miesięcznie . . . 1 zł. 25 ct.

Cena pojedynczego Numeru 6 centów.

KURJER KRAKOWSKI

Redakcja ul. św. Anny 1. i 9. i. piętro.
Administracja i Ekspedycja w księgarni K. Bartoszewicza (hotel Saski).

Cena ogłoszeń:

Za wiersz petitiwy lub za jego miejsce, pierwszy raz 10 centów, za każdy następny zaś 5 centów. Nadstane od wiersza petitiwego 20 ct. Prospekt, cyrkularze d'a prenumeratorów zamieszcanych po 1 zł. od 100 egz., dla prenumeratorów miejscowych po 50 ct. od 100 egz. Nekrologia po 10 ct. od wiersza.
Drobne ogłoszenia za raz pierwszy taksa 10 ct. i 1 ct. od wyrazu, za razy następne połowę ceny.

Redaktor odpowiedzialny: **Marceli Turkawski.** — Wydawca: **Kazimierz Bartoszewicz.**

KALENDARZ.

Dziś: Heleny ces. wdowy i Amelji. Gr. kat. Arhpa.
Jutro: Kunegundy ces. Gr. kat. Lwa op.
Po jutrze: Kazimierza król. Gr. kat. Lwa Kost.
Wschód słońca o godzinie 6, minut 58, zachód o 5g. minut 28. Długość dnia godz. 10 minut 30.
Dziś o g. 6 rano zimna stopni 13, o g. 9 stopni 9, Barometr 768, pogoda.

Przewodnik.

Wawel: Groby królewskie zwiedzać można codziennie. Skarbiec kościelny codziennie o g. 10 przed poł. w święta po sumie. Smocza jama, codziennie bezpłatnie (po zgłoszeniu się do miejscowej władzy wojskowej).

Kościół P. Maryi: Wielki ołtarz (rzeźba Wita Stwosza) codziennie po połud. za opłatą. Wieża (wspaniały widok widok na miasto i okolice) codziennie bezpłatnie.

Muzea i zbiory naukowe: Biblioteka Jagiellońska (ul. św. Anny), od 9—1 dla czytających codziennie, dla zwiedzających we czwartek, a w inne dni za u. poważaniem dyrektora. — Muzeum techniczno-przemysłowe (ul. Franciszkańska) codziennie od 10—1, od 3—5 g. Wstęp 20 ct. — Biblioteka i zbiory Akademii Umiejętności (ul. Sławkowska) codziennie od 11—1 godz. bezpłatnie.

Wystawa obrazu Pruszkowskiego w klubie artystów nauki Szczepiańskiej otwarta od 10tej do 4tej. Wejście 20 ct.
Wystawa obrazu Żmurski „Pod wpływem haszyszu” w hotelu Wiktoria od 10 do 6 wieczorem, wejście 30 ct.

Wystawa Tow. Sztuk Pięknych otwarta codziennie z wyjątkiem niedziel od 11 rano do 4 po południu. Wstęp 30 ct. w niedzielę i święta 15 ct.

Cena jazdy doróżek. 1) dwukonných kurs (kwadrans) 40 ct., pół godziny 50 ct., godzina 1 zł., każde następne pół godz. 30 ct. Dwukonka z kolei 70 ct. jednokonka 40 ct.

Od Wydawnictwa.

„Kurjer krakowski” wychodzi od dnia 25 Lutego w **dwu razy większym formacie**. Prenumerata od 1-go Marca wynosi:

w Krakowie:	z przesyłką pocztową:
rocznie . . . 12 zł.	rocznie . . . 15 zł. — ct.
półrocznie . . . 6 „	półrocznie . . . 7 „ 50 „
kwartalnie . . . 3 „	kwartalnie . . . 3 „ 75 „
miesięcznie . . . 1 „	miesięcznie . . . 1 „ 25 „

Wniosek Windthorsta.

Dr. Windthorst dotrzymał słowa, danego na ostatnim wielkim zjeździe katolików Niemców, że w Sejmie pruskim przedstawi wniosek, żądający, aby nauka religii w szkole ludowej przeszła na duchowieństwo. Obecnie jest szkoła zakładem wyłącznie rządowym tak dalece, że nawet religia wyklada się imieniem państwa. Tam nawet, gdzie rząd dopuszcza księży do wykładu religii, występują oni wyraźnie w charakterze organów rządowych. Każdej chwili rząd może cofnąć pozwolenie udzielone księdzu i wstrzymać go od spełnienia zadania. Nie potrzeba podnosić, że mianowicie w okolicach polskich, bardzo rzadko wolno księdzu przestąpić próg szkoły.

Zagraża tedy niebezpieczeństwo, że nauczyciel w młodociany umysł dziatwy wpoi inne zupełnie zasady, jako prawdy wiary, niż kościół tego pragnie, lub nie wszystkie artykuły wiary wyłoży. Do tego dodać należy smutną sytuację w Poznańskim, w Prusach zachodnich i Wschodnich, na Śląsku Górnym, gdzie wszędzie — a w Poznańskim, w licznych miejscowościach — religię nauczyciele wykładają w języku niezrozumiałym dziatwie polskiej. Niebezpieczeństwo wzmacnia się jeszcze przez to, że dziatwa polska w szkole nie uczy się czytania w języku ojczystym; więc dzieci ubogich rodziców, tylko wyjątkowo tyle nauczają się czytać po polsku, iż będą zdolne korzystać z katechizmów naszych. Faktem jest, że księża już teraz żywo narzekają na niedostateczne wiadomości dzieci szkolnych w nauce religii.

Wobec tej sytuacji, słusznie domaga się wniosek Windthorsta, aby w pierwszym rzędzie tylko w porozumieniu z władzą duchowną nauczyciele wykładali naukę religii; skoroby zaś władza duchowna cofnęła swe pozwolenie, miałby odnośny nauczyciel zaprzestać wykładu dalszego.

Stosownie do konstytucji pruskiej, miałaby dalej tylko władza duchowna prawo wyznaczenia kierowników nauki religii. Duchowni mieliby sami prawo nauczać religii lub być obecnymi podczas wykładu nauczyciela. Rozumie się samo przez się, że kierownicy tejże nauki byłiby uprawnieni do udzielania nauczycielowi wskazówek. W końcu przepisałby Kościół, w jakich rozmiarach i podług których podręczników religia miałaby być wykładana w poszczególnych klasach szkolnych.

Mniej więcej te same prawa służyły Kościołowi przed walką kościelną. Postawienie wniosku powyższego przez centrum nie ma tedy w sobie nic, coby zagrażało powadze państwa i ujmę czynności rządowej lub nauczycielom. Pomimo to nie można się spodziewać, że stronnictwa rządowe lub rzad miałby się zgodzić na wniosek Windthorsta.

„National Ztg.” zwróciła się z całą nienawiścią wroga Kościoła przeciw wnioskowi Windthorsta, posadzając dawnym zwyczajem naczelnika stronnictwa środkowego, że ma jedynie chodzi o wrzawę parlamentarną ze względu na wybory jesienne do sejmiku pruskiego. Zbić takich niedorzeczności nie potrzeba.

Wniosek Windthorsta połączy na nowo usiłowania centrum i Koła polskiego.

O składach zbożowych.

Sprawa założenia publicznych składów towarowych a względnie zbożowych weszła, wskutek uchwały Sejmu, na tory prowadzące do urzędowego istnienia tej oczekiwanej instytucji. Sejm upoważnił Wydział krajowy zaciągnąć na ten cel pożyczkę w sumie trzykroć sto tysięcy złr. w a. i poczynić starania, by dwie gminy miejskie lub instytucje finansowe nakłonić do uzyskania koncesji na założenie składów towarowych i zobowiązania się do wypełnienia obowiązków z koncesji wypływających.

Na podstawie rozporządzenia ministeryalnego z 19 Czerwca 1886. Nr. 86 dz. pp. składy towarowe wydawać będą składającym warranty, to jest kwity poświadczające złożenie zboża lub towarów, a warranty te mogą być lombardowane i pozbawiane w tej formie, jak walory publiczne. Wskutek starań Koła polskiego bank austro-węgierski wciągnął w zakres swego działania lombardowanie warrantów, więc spodziewać się należy, że dostarczy odpowiednią ilość kapitału swym filiom w kraju naszym do założenia czynienia potrzebom rolników, celem lombardowania warrantów za niskim procentem. A gdyby kapitał przez bank ten nie był dostarczony w dostatecznej ilości, to kapitał może być przez bank krajowy dostarczony tak, iżby bank krajowy warranty eskontował a następnie reeskontował je w banku austro-węgierskim. Składy zbożowe pomocne mi będą rolnikom pod wieloma względami.

W czasie kryzysu lub spadku cen będą mogli rolnicy uzyskać na warranty pożyczkę, czyli zaliczki na zboże do składów złożone i przez to uwolnić się od konieczności sprzedawania zboża po niskiej cenie i wycofanie lepszych koniunktur handlowych; zboże złożone w składach skłoni zagranicznych kupców do zawiazania stosunków handlowych, bo złożenie go do składu daje rękojmię, iż ono bez zwłoki w oznaczone miejsce handlowe odstawionem być może, a nadto przedstawia się większa pewność względem odstawy zboża w pewnym umówionym gatunku, gdyż jakość zboża złożonego do składu może być na składzie dokładnie skonstatowana.

Wiadomo zaś, iż zagraniczni kupcy uchylali się od zakupu zboża bezpośrednio od producentów, obawiając się zawodu w terminie odstawy lub niedostawienia zboża w gatunku umówionym.

Co się tyczy miejsca, w którymby należało założyć składy towarowe, to Kraków jest niewątpliwie najodpowiedniejszym. Wydział krajowy Tyrolski po doświadczeniu zrobionem w Tyrolu wypowiedział, iż składy towarowe lub zbożowe nie powinny być zakładane w środku kraju, lecz na granicach kraju, by zboże i inne produkty przyjmowane do składów z przeznaczeniem eksportu jak najbliżej były punktu, z któregooby na drogi handlu europejskiego mogły być dyrygowane i by produkty, które wysłane być miały do składów, nie potrzebowały celem eksportu wracać ze składów tą samą drogą i opłacać kosztów powrotu ku granicy.

Otoż Kraków odpowiada tym warunkom najlepiej, leży on blisko granicy eksportu, ma łączność z koleja-

mi taką, iż z niego na wszystkie drogi handlu europejskiego produktu mogą być dyrygowane, a nadto w nim gromadzić się na targach znaczna część zboża z Królestwa.

Zaś gmina miasta Krakowa korzystać powinna ze sposobności, by ożywić ruch handlowy u siebie, dać mieszkańcom zarobek połączony ze skoncentrowaniem handlu i bytciem producentów naszych i obcych kupców, niemniej Krakowowi do tytułów stawiających go na czele miast polskich dodać znaczenie w handlu europejskim.

Aby kraj skutki założenia składów mógł wyzyskać w najobszerniejszych granicach, potrzeba, iżby gmina zakładająca skład towarowy postarała się u rządów kolejowych o przyznanie korzyści i ustępstw, które zarządy kolejowe zwykłe takim składom przyznają, widząc w składach najpewniejszy środek do ściągnięcia towarów na swoje koleje.

Dogodności, jakie od zarządów kolei uzyskać należy, są głównie następujące:

a) Połączenie składów publicznych z linią odnośnej kolei żelaznej osobnym do tych składów torem i zapewnienie tego połączenia czy na czas określony, czy też nieograniczony.

b) Dostawianie tym torem na terytorium składów publicznych wagonów dla składów przeznaczonych, tak ładownych jak dla ładowania załadanych bezpłatnie.

c) Zwrot na rzecz składów publicznych, pobieranych przez koleje żelazne opłat za ładowanie i wyładowanie. To wymaga pewnego objaśnienia. Opłaty te tak, jak są przez koleje pobierane, nie są ekwiwalentem rzeczywistych na ten cel ponoszonych kosztów, lecz stanowią w większej części uboczny, niezależny od opłat za przewóz, dla kolei żelaznych dochód. Z tego powodu chociażby składy prywatne przy kolejach istniejące same załatwiają ładowanie i wyładowanie z wagonów, to zdarzało się że np. kolej Północna odmawiała zwrotu takich za ładowanie i wyładowanie pobranych opłat, jednolwiek tych czynności wcale nie załatwiała. Składom publicznym zaś zwroty tych opłat zawsze i wszędzie przyznawano. Zwroty te stanowią mogą dość znaczny dochód dla składów publicznych, na częściowe pokrycie kosztów.

d) Kredyt frachtowy bezprocentowy. Taki kredyt wszędzie składom publicznym od odnośnych kolei przyznany sobie mają na termin mniej lub więcej długi od miesiąca do trzech miesięcy, a przy transportach do reekspedycji według taryf transportowych przeznaczonych, kredyt taki mógłby być na czas reekspedycji przyznany.

e) Przywilej reekspedycji odnośnie do wszelkich przez koleje przecinających miejscowości posiadających składy publiczne zawierających taryf związkowych towarowych (Güter-Verband-Tarife). W tem mianowicie chodzi o to, aby składy publiczne, przyczyniające się do ściągania ruchu na linie kolei żelaznych interesowanych, nie płaciły od towarów do składów przychodzących i przez nie następnie dalej wysyłanych, należności przewozowej (Güter-Verband-Tarife). W tem mianowicie chodzi o to, aby składy publiczne, przyczyniające się do ściągania ruchu na linie kolei żelaznych interesowanych, nie płaciły od towarów do składów przychodzących i przez nie następnie dalej wysyłanych, należności przewozowej (Güter-Verband-Tarife). W tem mianowicie chodzi o to, aby składy publiczne, przyczyniające się do ściągania ruchu na linie kolei żelaznych interesowanych, nie płaciły od towarów do składów przychodzących i przez nie następnie dalej wysyłanych, należności przewozowej (Güter-Verband-Tarife).

Trzebażby zatem, aby przy zaprowadzeniu takich składów reekspedycja taka jako przywilej stała się pewnością była. Potrzeba i wielka ważność takiego przywileju okaże się z następujących przykładów. — Fracht n. p. od wagonu zboża z Bochni do Krakowa wynosi 19 złr. 20 ct., a z Krakowa do Pragi 123 złr. 60 ct., razem zatem wagon zboża wysłany z Bochni do Krakowa i ztąd dopiero do Pragi płaci 142 złr. 80 ct., ten sam zaś wagon wystawy wprost z Bochni do Pragi płaci fracht 130 złr. 40 ct., czyli że na przestrzeni Bochnia-Kraków wypada zatem w razie reekspedycji (według taryf związkowej) 6 złr. 80 ct. zamiast 19 złr. 20 ct. według taryf lokalnej, czyli różnica stanowi tu plus 180,20.

Drugi przykład: Z Krakowa do Wiednia kosztuje fracht od wagonu zboża 86 złr. 60 ct., zatem wagon wysłany z Bochni do Krakowa według taryf lokalnej i ztąd dopiero do Wiednia płaci frachtu 105 złr. 80 ct., podczas kiedy tenże wagon wprost z Bochni do Wiednia wysłany płaci 97 złr. 40 ct., zatem na przestrzeni Bochnia-Kraków wypada 10 złr. 80 ct., zmiast 19 złr. 20 ct., czyli że fracht lokalny wypada o 80% drożej.

Trzeci przykład: Z Tarnopola do Krakowa kosztuje fracht od wagonu zboża 112 złr. 40 ct., z Krakowa do Lindau 481 fr., które rachując po centów 50 za franka, to ten wagon zapłaci frachtu do Lindau 352 złr. 90 ct. Ten sam wagon wysłany wprost z Tarnopola do Lindau płaci fr. 582, czyli tak samo rachując po centów 50 za franka 291 złr. Na przestrzeni zatem Tarnopol-Kraków przypada dla tego wagonu za fracht fr. 101, czyli 50 złr. 50 ct. zamiast 112 złr.

40 ct., czyli że przy taryfie lokalnej przypada na przestrzeni Tarnopol-Kraków o 61 złr. 90 ct. czyli o 122% więcej. W podobny sposób rachując, wypada n. p. na wagon zboża z Bródów do Krakowa (odnośnie do taryfy Brody-Lindau) różnica 145%, to jest 103 złr. zamiast 42 złr.

Dok. nast.

ZIEMIE POLSKIE.

Katolicyzm na Rusi i Litwie. „Prawitelski stwiennyj wiestnik” zamieszcza sprawozdanie synodu, prawosławnego, w którym czytamy: „Zupełnemu powodzeniu sprawy prawosławia w guberniach lubelskiej i siedleckiej stają na przeszkodzie targi i jarmarki, odbywające się w prawosławne dni świąteczne oraz obchodzenie świąt katolickich według nowego stylu, o dwa nacie dni wcześniej od prawosławnych, wskutek czego święta prawosławne, idące po nich, tracą dla pospolitego ludu znaczenie. Szczególniej zaś demoralizację wśród ludności krzewią t. zw. śluby krakowskie, pozostawianie dzieci bez chrztu u księdza prawosławnego lub też chrzczenie ich tajemnie u księży katolickich i grzebanie zmarłych bez obrzędów kościelnych. Co się zaś tyczy stosunku ludności rzymsko-katolickiej do prawosławia, to, podług raportów arcybiskupich, katolicy w wielu wypadkach odwiedzają cerkwie prawosławne i nieraz zwracają się do duchowieństwa prawosławnego lecz duchowieństwo katolickie trzyma się wobec duchowieństwa prawosławnego zdala i z uporem prowadzi propagandę katolicyzmu. Szczególniej szkodliwie zachowuje się duchowieństwo katolickie wobec unitów, przyłączonych około r. 1870-go, wypełniając u nich posługi chrześcijańskie. Osoby, popierane przez nich, nieraz zwracają się do władz o zachowanie ich w katolicyzmie. Najsilniejsza propaganda odbywa się w diecezji podolskiej, a szczególnie na zachodniej jej granicy. To, co odbywało się tutaj skrycie, zaczyna odbywać się jawnie. Duchowieństwo katolickie działa różnymi sposobami, najczęściej nielegalnymi, aby tylko nakłaniać prawosławnych do katolicyzmu; rozsiewa tedy nieuzasadnione pogłoski, rozbudza niemożliwe do spełnienia nadzieje, zabrania katolikom zawierania małżeństw z prawosławnymi, skutkiem czego liczba opornych nie zmniejsza się.” Następnie sprawozdanie poluje wiadomość o działalności bractw prawosławnych w diecezji chełmsko-warszawskiej. Bractwa te wydawały broszury, kalendarze, podręczniki historyczne i modlitewniki, rozpraszając je wraz z medalikami, krzyżkami i obrazkami bezpłatnie pomiędzy ludnością. Niektórych broszur rozdano do 10,000 egzemplarzy. Z prac naukowych bractwo zamojskie rozpoczęło wydawnictwo „Rusi za buskiej” Krzyżanowskiego i „Pomników russkich starożytności w Zamościu” Budilowicza.

Finansowy bilans Królestwa. Ciekawe sprawozdanie kontroli państwowej rosyjskiej za rok 1886 daje nam możność wyeliminować z ogólnej sumy dochodów i wydatków państwowych specjalnych bilans Królestwa Polskiego. Cyfry te wysoce ciekawe same przez się, nabierają specjalnego znaczenia w chwili obecnej, kiedy niektóre organy prasy rosyjskiej niejednokrotnie powtarzają, jakoby Królestwo wyzyskiwało skarb państwa i rosyjskie gospodarstwo społeczne. Rezultaty gospodarstwa finansowego w Królestwie były wedle gubernij w r. 1886 następujące:

	Dochód.	Rozchód.	Różnica doch.
	Rubli srebrem.		
Warszawska	24,979,635	27,268,958	— 3,289,323
Kaliska	3,300,172	2,821,004	+ 479,168
Kielecka	2,315,686	2,488,739	— 173,053
Łomżyńska	2,527,686	2,848,128	— 320,442
Lubelska	3,375,970	4,751,357	— 2,375,387
Piotrkowska	8,597,076	3,298,599	+ 5,298,477
Płocka	2,276,897	2,447,683	— 167,785
Radomska	2,533,560	2,056,525	+ 277,035
Suwańska	3,904,027	1,142,220	+ 1,761,807
Siedlecka	2,794,869	1,849,197	+ 845,672
Ogółem	56,405,588	52,072,430	

A zatem dochód czysty dla skarbu państwa z Królestwa Polskiego przedstawia się w sumie rs. 4,336,148.

Z Warszawy. „Pol. Corr.” potwierdza na podstawie wiadomości z Warszawy, że uskutecznione w ostatnich dniach przez rosyjski skarb wojskowy na Półdolu i Wołyniu zakupna zboża wynoszą 150,000 czwertw (jedna czwert równa się 177 kilogramom). Połowa tej dostawy przeznaczona jest dla fortyfikacji Łucka. Równa i Dubna, a reszta dla innych załóg zachodnich gubernij. W okęgach gubernii lubelskiej spisy komisje wojskowe rozporządzały stan koni i artykułów prowiantowych, których w danym razie potrzebować będzie armia. — W miejsce Tolstoja zamianowanym miał zostać oberpoliemajster warszawskim pułkownik dragonów Kleigels. Tolstoj otrzymać miał wyższą posadę w ministerstwie spraw wewnętrznych.

W rosyjskim ministerstwie komunikacji ponownie poruszony został projekt przedłużenia linii kolejowej brzesko-chełmskiej, przez Hrubieszów do Tomaszowa lubelskiego. Personel straży pogranicznej

powiększony zostaje o 2,600 ludzi. „Warsz. Dniew.” podaje za gazetę „Świat” potwierdzenie zaznaczonej już przez nas pogłoski, iż dyrektorem konserwatorium warszawskiego ma być mianowany p. Sołowjew. (Moskal).

Z Kijowa donoszą do „Corr. de l'Est.” Aresztowano tutaj znowu pięciu słuchaczy uniwersytetu, samych Małorusinów. Koła urzędowe naturalnie rozpowiadają, że to z powodu „knośań nihilistycznych,” ażeby nie tracić wiary w możliwość ratunku. — Majętność Małorusinów Rosjanami prawie wcale nie obcuje, a następujących z Moskwy i Petersburga profesorów nie cierpią, gdyż jako Małorusini uważają ich tylko za najetych przez rząd szpiegów.

Z Poznania. Z powodu niedostatecznego poparcia, jakie znajduje bank ratunkowy dla Poznańskiego, powstały dwa projekta: pierwszy, aby towarzystwo banku rozwiązać i kapitały zwrócić akcjonariuszom, drugi — aby zastosować rozmiary działalności do skromnych środków i na małą choćby skalę czynności rozpocząć, byle nie tracić wiary w możliwość ratunku. — Majętność Małorusinów Rosjanami prawie wcale nie obcuje, a następujących z Moskwy i Petersburga profesorów nie cierpią, gdyż jako Małorusini uważają ich tylko za najetych przez rząd szpiegów.

Z pod Kwizdyna w W. Ks. Poznańskim donoszą, że z powodu oświadczenia ministra Gosslera na posiedzeniu sejmiku pruskiego z 25 z. m., iż nauka religii i nadal ma być udzielana dzieciom polskim w języku ojczystym, zamierza wielu ojców rodzin wysłać do biskupa warmińskiego prośbę, aby zażądał od królewskiej rejencji w Kwizdynie, iżby nakazała inspektorom powiatowym i lokalnym zwrócić uwagę nauczycieli miejskich i wiejskich, że nauka religii, udzielana ma być dzieciom polskim w ich macierzyńskim języku.

Sprawy krajowe.

Przemysł naftowy w Galicji. W gałęzi oleju skalnego było w roku zeszłym 205 przedsiębiorstw, a z tych w ruchu 180, zaś w gałęzi wosku ziemnego 111 przedsiębiorstw, z których było w ruchu 96. Ogólna produkcja oleju skalnego i wosku ziemnego wynosiła 526,010 ceta. metr., wartości zł. 4,090,996. Dla wydobycia oleju skalnego znajdowało się 1604 szachtów, a oprócz tego 44 maszyn wiertniczych ręcznych i 129 parowych. Rezerwuarów było 20 z żelaza i 475 z drewna, objętości 7,100 metr. kw. Wypadków nieszczęśliwych zaszło 62, z tych 34 śmiertelnych a 28 ciężkich. Kas gwareckich było wszystkiego tylko dwie z ogólnym majątkiem 14,289 zł. Wsparcie otrzymało 219 członków. Przeciętna składka roczna jednego członka do kasy gwareckiej wynosiła 3 zł. 6 ct. Właściciele kopalni zapłacili 62-5 proc. ogólnej sumy.

Zakłady karne w Galicji. W komisji sanitarnej Izby poselskiej, poseł ks. dr. Kopyciński, na podstawie informacji, otrzymanych od lekarzy powiatowych w Galicji, poruszył sprawę pewnych oszczędności, praktykowanych w zakładach karnych z wielkiem niebezpieczeństwem dla zdrowia więźniów i całych okolic. Dotykając się sprawy tej ogólnie, przedstawił poseł Kopyciński faktyczny stan rzeczy, że zakłady karne są siedliskiem chorób zaraźliwych, które z nich roznoszone bywają na całe okolice, a to wskutek zaniedbania desinfekcji. Przykład zakładów karnych oddziaływa z gubnie na gminy miejskie, które mimo rozporządzeń i upomnień namiestniczych, nie troszczą się o zapobiegawcze środki sanitarne, powołując się na to, że i w zakładach rządowych nie się w tym względzie nie dzieje. Pos. Kopyciński postawił wniosek: „Wzywa się c. k. Rząd, aby w budynkach skarbowych, a mianowicie w zakładach karnych i detencyjnych, tudzież w publicznych domach robót przymusowych i w szpitalach, zaprowadzał urządzenia, nieodzowne dla przeprowadzenia regularnej desinfekcji i zapobiegawczych środków sanitarnych.” — Komisarz rządowy, radca sekcyjny w Ministerstwie spraw wewnętrznych, dr. Kusy, odpowiedział co następuje: Ministerstwu spraw wewnętrznych dobrze znany jest ów wspomniany stan rzeczy; jakoż Ministerstwo poświęca mu osobliwą uwagę. W celu stłumienia chorób zaraźliwych, które w Galicji, wskutek braku organizacji gminnej służby sanitarnej

grasują epidemicznie, często wydawano jaknajdokładniejsze rozporządzenia. Szczegółowo też co do zapobiegania wybuchowi chorób zaraźliwych po wiezieniach galicyjskich i szybkiego stłumienia ich za interwencją lekarzy urzędowych, przeprowadziło Ministerstwo spraw wewnętrznych pertraktacje z Ministerstwem sprawiedliwości, które też wydało już wskazówki do władz rządowych. W rozporządzeniu z normami desinfekcyjnymi, które wydano przed kilkoma miesiącami i ogłoszono także w dzienniku krajowym ustaw i rozporządzeń dla Galicji, szczególnie właśnie wszystkie te zakłady są uwzględnione. Do rozporządzenia tych norm potrzeba co prawda, czasu przydłuższego. Rządowa administracja sanitarna nadal także z wyjątkową uwagą śledzić będzie ów stan rzeczy, któremu kres położyć jest w interesie zarówno kraju, jak państwa. — Wskutek oświadczenia tego, poseł dr. Kopyciński cofnął swój wniosek.

Galicyjskie Towarzystwo kredytowe ziemskie. W dalszym ciągu uchwalilo walne zgromadzenie: 1) Zgromadzenie zatwierdziło bilans za r. z. przedłożony przez Dyrekcyję; 2) udzieli Dyrekcyji absolutoryum za administracyę majątkiem Towarzystwa w ciągu r. z. 3) Za odpowiednią administracyę funduszu rezerwowego i właściwe zarządzanie sprawami Towarzystwa wyraża Zgromadzenie Dyrekcyji uznanie. 4) Do funduszu rezerwowego przeznacza się 10,523 złr. 47 ent. 5) Na wsparcia, renumeryacje urzędników i datki dla służby Towarzystwa przeznacza się Dyrekcyji funduszy dyspozycyjny za rok 1888 w kwocie 3,000 złr. 6) Zatwierdza się wniosek Dyrekcyji co do przeznaczenia kwoty 10,000 z. do dochodów r. 1887 do „funduszu możliwych strat” i poleca się Dyrekcyji, by z zysków r. 1887 do „funduszu możliwych strat” w rachunku strat kwotę 5,000 złr. przeznaczyła. Zgromadzenie delegacji Towarzystwa kredytowego ziemskiego wysłało do Koła polskiego w Wiedniu, na ręce wiceprezesa p. A. Jaworskiego telegram, w którym oświadcza się przeciw nowemu projektowi podatku od spirytusu i wzywają Koło polskie do wzięcia w obronę interesów gorzelniczych.

Z Złoczowskiego. Sprawa przedłożonej przez rząd ustawy o opodatkowaniu spirytusu, żywo zajmuje umysły naszych gospodarzy, na każdym kroku tylko na straty narażonych, wszyscy są spodziewaną klęską bardzo zaniepokojeni. Upadek gorzelnicy rolniczych musi pociągnąć za sobą upadek gospodarstw rolnych, a projektowana ustawa zadaje silny cios gorzelniom rolniczym. Należy jak najśpieszniej presję wywrzeć na naszą Delegacyę w Wiedniu, żeby z całą energią w tej żywotnej dla rolników sprawie postąpiła. Przewodniczący naszego oddziału rolniczego p. Antoni Wasilewski, sprost ad hoc wszystkich członków oddziału na zgromadzenie do Złoczowa, które uchwalilo następujące wnioski: Rada oddziału poda petycyę do Koła polskiego w Wiedniu na ręce posła Jaworskiego, żeby się starało przeprowadzić zmiany w projektowanej ustawie, w myśl uchwały zgromadzenia, a to: 1. Stopy podatku konsumcyjnego od litra spirytusu bezwodnego mają być niższe z 35 ct. na 25 i z 45 ct. na 35 ct. 2. Z ogólnej ilości 997,458 hektolitrow spirytusu, podlegającego opłacie niższej stopy podatku konsumcyjnego w krajach w Radzie państwa reprezentowanych, ma być dla gorzeln rolniczych zastrzeżony taki rozmiar produkcji, aby w ośmio-miesięcznej kampanii ilość wypędzonych hektolitrow bezwodnego spirytusu wynosiła dla każdej gorzelni przynajmniej trzykrotną ilość hektarów roli z tą gorzelnią w gospodarskim związku stojącej. 3) Stosunek opodatkowania gorzeln rolniczych do gorzeln fabrycznych ma być zachowanym w dotychczasowej mierze, a zatem przy nowym systemie bonifikacyi ze skarb państwa za każdy wyprodukowany hektoliter alkoholu w gorzelni rolniczej wynosić ma pięć zł. wa., a to bez względu na rozmiar gorzelni, jakoteż i ilość dziennie wyrabianego spirytusu.

KRONIKA.

Z powodu imienin ks. biskupa Albina Dunajewskiego wielka ilość przyjaciół, znajomych i wielbicieli składała mu życzenia, zapisując swe nazwiska na przygotowanych ku temu arkuszach. Licząc się z objawem czci dla dostojnego Pasterza, donosimy z szczerą radością,

że rekonwalescencya Jego postępuje nader szybko i krokiem.

Nadprokurator państwa, p. Władysław Szymonowicz, przybył wczoraj na stałe do naszego miasta.

Krakowskie Koło nauczycieli szkół wyższych odbędzie zwyczajne posiedzenie w sobotę dnia 3-go marca b. r. o godzinie 6-tej wieczorem w sali 43 nowego gmachu uniwersyteckiego. Porządek dzienny: 1) prof. J. Rotter: „O niektórych optycznych złudzeniach w rysunku i malarstwie;” 2) prof. dr. K. Petelenz: „O nauce języków żyjących w szkołach.”

Cipe Ceduke. Magistrat zezwolił Stowarzyszenie izraelskie p. t. „Cipe Ceduke” na zbieranie składek po całym mieście po koniec grudnia 1888 r. z zastrzeżeniem, aby zbierających zaopatrzone w certyfikaty, w których mają być nazwiska zbierających wymienione i odnośne rozporządzenie.

Komisja teatralna miasta Krakowa, która zrewidowała najprzód belki na poddaszu teatru, zwanem malarnią, przez wiercenie świderkiem, wiercenie siekierą itp., stwierdziła, że drzewo jest jeszcze w dosyć dobrym stanie. Poleciała atoli belki dachowe, znajdujące się przy głównym pająku, a które są nieco splekane, ścigając klamrami żelaznymi, aby w ten sposób uchronić je od dalszego pęknięcia i od skrócenia się. Robota ta ma być wykonana w dniach 14. W dalszym ciągu zbadała komisja maszyny głównej kurtyny, jakoteż i liny drutowe, które znalazła w stanie dobrym. Następnie komisja zesłała na dół na scenę, zbadała dzwignię kurtyny żelaznej i tu sprawdziła, że buksy wałków są około 2 mm. wydarte. Dlatego komisja uznała za potrzebne, aby w czasie feryj teatralnych wspomniane buksy wymienić.

Prowiacja zakonu OO. Karmelitów w Galicji, przedstawia według najnowszego szematyzmu następujący stan: Prowincyę steruje przew. ks. Romuald Kaczowski, dwudziesty prowincyał od czasu przyłączenia Galicji do Austrii. Kustodya powierzona przew. ks. Gabryelowi Kowalczykowi, a przyboczna rada prowincjonalna, definitywum, składa się z 4 członków. W 6-ciu konwentach znajduje się 38 kapłanów, 6 kleryków i 11 braciaków. Na schyłku roku 1886 wyrwała zakonowi śmierć 1 kapłana, a w roku 1887 1 braciak; natomiast przybyło zakonowi w poprzednim roku 4 młodych kapłanów.

Z zarządu gazowni miejskiej. Dowiadujemy się, iż w tych dniach ma się odbyć skontrum ksiąg tego zakładu. Czynności tej mozołnej ma dokonać zastępca dyr. p. Szancer.

Przedstawienie amatorskie, które się miało odbyć w marcu na rzecz „Domu narodowego” i „Macierzy szkolnej” dla księstwa Cieszyńskiego, zostało odłożone na czas po świętach Wielkiej Nocy, z powodu krótkości czasu do dostatecznego przygotowania.

Składki dla kalek. Namiestnictwo przełożyło po zwolnieniu Magdaleny Borowskiej, przełożonej zakonu pp. Felicjanek do zbierania składek w całym kraju na rzecz zakładu ubogich kalek „na Blichu” przy ul. Wesolej. Pozwolenie to przedłużono pod warunkiem, aby osoby zbierające składki były zaopatrzone w upoważnienie pisemne przełożonej zakonu i specjalne zezwolenie policyjne.

W rocznicę zamordowania cara Aleksandra II, która jak wiadomo przypada 13 marca, przedsięwzięta już naprzód policja rosyjska rozmaite środki bezpieczeństwa. Z Petersburga donoszą, że na ten cel rząd przeznaczył ogromną sumę. Ruje tajnych policyantów uwiązają się już od dziś po miastach, a prospekt Newski jest pilnie strzeżony.

Córki księcia Czarnogórskiego, Milica i Anastazyja, przejechały wczoraj wieczorem przez Szczakowę, udając się w dalszą podróż do Petersburga. Księżniczki przybyły do granicy w zwyczajnym wagonie pierwszą klasą. Na granicy był przygotowany wagon salonowy.

Jubileusz Strossmayera ma być uroczyste obchodzone w Wiedniu przez tamtejsze towarzystwa słowiańskie. Na dniu 18-go marca zapowiadają koncert i bankiet. Słowiańskie kluby parlamentarne, jak donoszą „Narodnie Listy”, wezmą czynny udział w tej uroczystości.

Wieczór na cześć Kraszewskiego. Wydział „chóru akademickiego” nosi się z myślą urządzenia wieczoru na cześć nieśmiertelnego autora „Starej Baśni.” Miejsce i czas dotychczas niewiadome.

Czerwony Krzyż. Filia krakowska „Czerwonego krzyża” (dam i mężczyźni) odbyła onegdaj walne zgromadzenie tutejszych członków pod przewodnictwem dra Weigla. Zgromadzenie uchwaliło Wydziałowi absolutoryum z zamknięcia rachunkowego funduszu filii. Zapisy na członków Tow. Czerwonego Krzyża przyjmuje sekretarz magistratu p. Banaś.

Rada szkolna krajowa uchwaliła między innemi: Udzieliła funduszowi szk. okręgowemu w Stanisławowie zaliczki zwrotnej w kwocie 2,000 zł. Uchwaliła zorganizować w Przedborzu szkołę etatową, przeistoczyć szkołę filialną w Bruckenthal na szkołę etatową. Przyjęła do wiadomości sprawozdanie inspektorów szkolnych krajowych z lustracji szkół.

Napad. Przedwczoraj około godziny 12 w nocy dwaj piani wojskowi i jeden „cywilny,” idąc ulicą Kazienną wykrzykami swemi zaniepokoiili bło śpiących mieszkańców. Obaj synowie Marsa dobyli pałaszy a „cywil” z podniesioną do góry laską wpadł do prywatnego mieszkania pod l. 7 na tejże ulicy i tam poturbował służące i dwie panny, które z tego powodu wniosły skargę do policyi.

Urządzili sobie pijatykę! Józef Drobný, Wojciech Kurzyło i Stanisław Szatkowski, zostali onegdaj przyaresztowani za kradzież wina ze składu Józefa Rappaporta przy ul. Grodzkiej l. 29. Przyaresztowani przynależni się do kradzieży trzydziestu butelek wina białego i czerwonego, które wypili pod koniec zapust. Do piwnicy dostali się po wyważeniu drzwi. Policya w towarzystwie właściciela składu skonstatowała na miejscu ubytek przeszło 100 butelek dobrego wina białego i czerwonego! Zabierano zaś z piwnicy butelki kilkoma zawodami.

Bal polski w Petersburgu, urządzony dnia 25 lutego na korzyść rzymsko-katolickiego towarzystwa dobroczynności, należał do najświetniejszych w sezonie karnawałowym stolicy nadniewskiej. Bal odbył się, jak zwykle, w sali klubu szlacheckiego. Biletów sprzedano około 2,000, licząc w to i bilety wydawane dla rodzin. Pomiędzy innymi obecni byli: hr. August Potocki i poseł francuski Laboulaye. Do tańców przygrywała orkiestra pulku preobrażeńskiego, uzupełniona kompletem instrumentów rżniętych. Mazur odznaczał się ogniem i wdziękiem. Tańczono go długo, przy muzyce specjalnie na ten cel skomponowanej („mazur krakowiak.”) W bezpłatnym bufecie, wspaniale urządzone, zasiadły panie: mecenasowa Kierbedziowa, Żukowa z domu ks. Lubomirska, Małkowska, Spasowicza i inne. Toalety dam odznaczały się rozmaitością i były w ogóle bardzo piękne.

Aresztowano w Wiedniu, hrabinę Matyldę Szmętow, urodzoną Gyernanssy, i dwie jej córki: 16-letnią Desirę i 15-letnią Matyldę, jako obwinione o kradzież biżuterij popełnioną w Lubu. O tej rodzinie podają dzienniki wiedeńskie następujące szczegóły: Hrabina Szmętowa, pochodzi ze starej arystokratycznej rodziny węgierskiej; mąż jej był zamożnym właścicielem dóbr. Hr. Szmętow nie żyła z nim od dłuższego czasu, później pogodził się z prawdziwem małżonkiem, ale niebawem mąż jej umarł i nie zostawił rodzinie ani grosza. Hrabina z córkami wyjechała z Węgier, a nie mając środków utrzymania — trudniła się oszustwem i kradzieżą.

W katedrze w Turynie miewa obecnie kazania słynny kaznodzieja Agostino di Faltre, a kościół jest zawsze tak przepelniony łaknącymi jego słowa, że zarząd katedry postanowił wnieść dla bogatych specjalną trybunę, na której miejsce kosztowałoby 20 lirów. Gdy rozeszła się ta wieść, rozpoczęła się kompletna licytacja na nieistniejące jeszcze miejsca i ceny ich gwałtownie poszły w górę. Tymczasem ojciec Agostino usłysawszy o tym handlu oświadczył, iż w takim razie przerwie natychmiast swoje kazania, niechce bowiem, aby w kościele bogaci mieli pierwszeństwo kosztu biednych.

Dzień przestępny wypada wedle rzymskiego kalendarza nie, jak ogólnie sądzą, 29, lecz 24 lutego pomiędzy „dies sextus” i dies septimus ante Calendas Martias.” Wedle starożymskich pojęć, nie wstawiano w to miejsce całego dnia, jeno 24 godzin, a dzień 24 lutego przedłużano do 48 godzin. Tym sposobem liczenia posługiwali się Rzymianie od 1-go stycznia r. 45 przed nar. Chr., — wprowadził go zaś słynny alexandryjski astronom Sosigenes, po party przez Juliusza Cezara. Tak więc usuięto nareście ciągle zamieszanie w kalendarzu, które do tego doszło, że rok 46 przed Chr. nazwano „rokiem zamętu,” gdyż trwał on 455 dni.

Teżyzna.

Jesć sownie, pić nad miarę,
Lubić wino, wódkę stare,
Przed obiadem szlafrokować
Po obiedzie popróżnować.

Mieć stół dobry, dom otwarty,
Po dniach całych grywać w karty...
Mieć psy wszelkiego gatunku,
Żyć bez żadnego rachunku.

Urządzać dobre wędliny,
Nienawidzić koniczyzny,
Sercem kochać arendarza,
Rozum czerpać z kalendarza.

Siedzieć z fajeczką na ganku,
Pleść trzy po trzy bezustanku,
Mieć służusów całą hordę,
Palantować wszystkich w mordę.

Mówić Imościliu żonie,
Handlować ciągle na konie,
Córki od skroful kurować,
Synów na osłów kierować.

Mieć przysłowie Mosterdzieju,
Pościć szczerze na oleju,
Sejmikować z zajądłością,
Przeciwnikom stanąć kością.

Wszczęć proces po procesie,
Bić zwierzyne w cudzym lesie;
Strzedz swe lasy od napadów,
A kraść drzewo u sąsiadów.

Obiecywać wszystko grzecznie,
Dotrzymywać niekoniecznie;
Wchodzić z żydkami w konszachty,
Jeździć co rok na kontrakty.

Puszczać z fajki dymu kłęby,
Podrabiać kobyłtom zęby;
Dobry urząd mieć na względzie,
Nic nie robić na urzędzie.

Chodzić z wyżłem na bekasy,
Chwalić dawne dobre czasy,
Jak się to brało na klocek,
U Jezuitów w Połocku.

W ręku żydów wszystkie szynki,
W najgorszym stanie budynki;
Gospodarstwo trzypolowe,
I długie buty juchtowe.

Czysto z przodu, brudno z tyłu,
Na meblach na palec pyłu;
W pierzu kornierz, w dziurach łokcie,
I aksamitne paznogie.

Dojadać szumnie ostatków,
Nie lubić płacić podatków;
Na czasy ciągle narzekać,
I manifestu wciąż czekać.

Szukać posagu dla synów,
Poić Ojców Bernardynów;
Pod pantofiem być u żony,
I mieć folwark obdużony.

Ciąć na towar dąb i sosnę,
Czekać wciąż czegoś na wiosnę;
Płakać na brak robotnika,
I zjadać codziennie indyka.

Mieć szacunek dla szkatuły,
A za baj bardzo tytuły;
Trzymać się klamki magnatów,
Wrzeszczeć na arystokratów.

Ekonomia mieć ciemięge,
Łgać o wszystkim na potęgę;
Bez posagów wydać córki,
I lubić z miodem ogórki.

Z Rygi sprowadzać nasiona,
Brać pigułki Morysona;
Bole krzyża miewać wieczne,
I hemoroidy konieczne.

Na kolei rzeczy tracić,
Brać sześć miejsc, za jedno płacić;
Kłócić się na każdej stacyi,
Bez najmniejszej zawsze racyi.

Dużo o sobie rozumieć,
W rezultacie nic nie umieć;
Czuć się zdolnym do wszystkiego,
A być całkiem do niczego.

Nosić w górę nos i głowę,
Przerywać wszystkim rozmowę;
Narzucać zawsze swe zdanie,
W piętkę gonić niesłychanie.

Zostać nareszcie marszałkiem,
Albo też się rozpić całkiem;
Niekiedy dostać warjacyi,
Umrzeć w manii spekulacyi.

Całą młodość przeprożnować,
A starość przebaraszkować;
Liczyć procent od prowizji,
Zakończyć na ex-dywyzi.

Umierając żegnać służę,
Nie zostawić tylko dług; i
Mieć sąsiedztwo na pogrzebie,
I być potem wszystkim w Niebie!

Czy żonaty, czy ma dzieci?

Posłuchajcie gdy jest mowa
O ludziach, w jakim salonie,
Jeden mówi: dobra głowa,
Drugi, że ma sprzeczne konie,

Lub że wygrał w sądzie sprawę?
Czy gra w karty, pyta trzeci,—
Damy zawsze są ciekawe:
Czy żonaty, czy ma dzieci?

Gdy rozmowa wre jak w garku,
W pośród stojących przy piecu,
O Gambecie, o Bismarku,
O Moltkemu, albo Steinmetzu,

Zawsze gdzieś z damskiego koła
Ucha twojego doleci,
Niewiadomo o kim zgoda:
Czy żonaty? — czy ma dzieci?

Zagabną literatury,
Mowa o Boklu, o Socku,
Lub fenomenach natury,
Przypuścmy, że Paul de Locku,

Niezawodnie jednak z tłumu
Dama z pytaniem wyleci:
Czy przy potędzie rozmowy
Był żonaty, i miał dzieci?

Toż samo znajdziesz na czysto
Pod tym lub innym pozorem,
Z każdym głośniejszym artystą,
Z każdym znajomym autorem;

Gdybył wspomniał o Homerze,
Natychniały się kwestya wzniesi,
Wypowiedziana najszerzej:
Czy miał żonę, i z nią dzieci?

Nas więc, cośmy ani blisko
Do Homera lub Petrarka,
I których skromne nazwisko
Obok silnego Bismarka,

Nigdy wiekopomną chwałą
Potomności nie zaświeci;
U dam jest zasługą całą:
Być żonatym — i mieć dzieci.

A. Bartels.

Ala nowe obliczenie przyjęło jako jednostkę czasu rok 365 dni i 6 godzin trwający, co zawierało znowu pomyłkę, mianowicie fałszywe plus 11 minut i 9-6 sekund. Owa pomyłka już w r. 1582 urosła do takich rozmiarów, że wynosiła dni dziesięć! Skutkiem tego ekwinoceum wypadło następnego roku przed 21 marca i 23 września, w których to dniach właśnie powinno było wypaść, gdyby obliczenie kalendarza juliańskiego było trafne. Grzegorz XIII, zasiadający podówczas na stolicy Piotrowej, usunął błędy z taką dokładnością, że dopiero po wielu latach okazała się potrzeba przeprowadzenia nieznacznej korektury. Zarządził on, co następuje: 1) Po 4. października 1582 r. ma być 10 dni wypuszczonych z rachuby. 2) Każdy rok podzielić przez 4, ale niepodzielny przez 100, jest rokiem przestępnym o 366 dniach. 3) Wszystkie inne lata, niepodzielne ani przez 4, ani przez 100, są latami zwyczajnymi. 4) Każdy rok, którego cyfra da się podzielić przez 400 bez pozostawienia reszty, jest także rokiem przestępnym. Tak np. był r. 1600 przestępnym, jakkolwiek nie były przestępnymi lata ani 1700, ani 1800 i dopiero rok 2000 będzie w rzędzie tych, które pewien wiek zaczynają, znowu przestępnym.

Festyn na lodzie. Dorocznym zwyczajem przed zakończeniem sezonu urzęda krakowskie Tow. Łyżwiarzy festyn wieczorny, który jutro t. j. w sobotę odbędzie się na stawach tegoż towarzystwa obok ogrodu botanicznego położonych, od 6 do 9 wieczorem. Z bogatego programu wyjmujemy oświetlenie ogrodu, stawu, budynków lampami i lampionami; miejsce przed ogrzany pawilonem pań, światłem elektrycznym; podczas żywienia, przy figurach kadryla i innych światłem bengalskim. O 8 g. wieczorem rozwinię się koroń na lodzie z pochodniami różnokolorowymi, a za kończą ognie sztuczne puszczane przez p. J. Mądrzykowskiego. Lód jest bardzo dobry i gładki. Nad stawami z powodu ich niskiego położenia i ochronienia murem i wałem panuje powietrze ciche i o dużo, cieplejsze od tego, jakie czujemy w mieście.

Posiedzenie Rady miejskiej

z dnia 1 marca 1888 r.

Po odczytaniu pism, zanim przystąpiono do traktowania porządku dziennego, r. m. Kohn przedkłada następujący wniosek: „Rada miasta uchwała: Wykaz roczny zakładu gazowego ma przejść przez budżet obrachunkowy miejski stosownie do § 18. urzędzenia dla Magistratu, zanim Radzie przedłożony zostanie. Wniosek ten przyjęto.“ — R. m. Dr. Jordan stawia wniosek, który został przyjęty: „Rada miejska wzywa p. prezydenta, by zwołał ankietę z członków Rady miejskiej i osób po za Radą, któreby się zastanowiły, jakich środków użyć należy ze strony gminy, celem zachęcenia cudzoziemców do liczeźniejszego wiedzania Krakowa, i aby wnioski te Radzie miejskiej przedłożyła.“

Następnie przyjęto następujące wnioski referowane przez r. m. Dr. Kasparkę: 1) Przyjmuje się do wiadomości reskrypt Ministerstwa wyznani i oświecenia, mocą którego gmina miasta Krakowa uwolniona została od opłaty 72.219 złr. 52 ct. sumy, która przez Radę szkolną okręgową za lata 1876—1882. zaliczona została. 2) Przyznaje się należność tych zaliczek, które przez Radę szkolną krajową z funduszu krajowego wyasygnowane zostały na opłatę nauczycieli nadetatowych w szkołach ludowych w Krakowie oraz dla ich czasowych zastępców (z powodu choroby lub urlopu). To jednak o tyle tylko, o ile ta suma nie przekracza łącznie z kwotą na cele szkolne z funduszu m. Krakowa w r. 1883 do funduszu krajowego przełaną, 12 procent podatków bezpośrednich w Krakowie w r. 1883. uiszczonych. Suma ta wynosi przeszło 52.000 złr., na rachunek której kwota 43.293 złr., a więc gmina ma dopłacić 7328 złr. 92 ct. i należność tej sumy uznaje. Natomiast Rada miejska nie przyznaje należności nadwyżki zaliczek, jako przewyższającej ustawową prestację. 3) Uznaje się niezależność sumy 8.407 złr. 87 ct. jako dopłatę do funduszu szkolnego okręgowego za lata 1884 i 1885, która to kwota ma być Radzie szkolnej okręgowej wypłaconą.

4) Na pokrycie obu tych sum przyznaje się kredyt dodatkowy i poleca sekcji skarbowej, aby obmyśliła fundusz i sposób pokrycia przedstawiła.

5) Poleca się Magistratowi, aby w porozumieniu z wydziałem rachunkowym przeprowadził rachunek z funduszem szkolnym okręgowym. Tu referent wskazał zasady, na jakich ten obrachunek ma być przeprowadzony.

W dyskusji nad tym przedmiotem brali udział prócz referenta: Dr. Majer, r. m. Birnbaum i Dr. Zoll, który wniósł, aby posiedzenie przerwać celem porozumienia się sekcji szkolnej, co też uczyniono, po czem przyjęto wnioski w brzmieniu wyżej podanym. Z kolei wiceprezydent p. Friedlein przedkłada rachunki z pobytu arcyksięcia Rudolfa, która w kwiecie 17.905 złr. 70. ct., Rada miejska do wiadomości przyjęła. Po przedłożeniu oświadczeniu, złożonemu przez r. m. Gwiazdomorskiego, że sekcja skarbowa zbadałaby księgi wystawy krajowej i uznawszy każdą pożyczkę za usprawiedliwioną kwitami, Rada przyznała wyasygnowanie uchwalonych 10.000 złr. na pokrycie deficytu, z zastrzeżeniem, aby potrącono wszystkie należności gminy.

Na tem kończymy sprawozdanie z wczorajszego posiedzenia, zostawiając z braku miejsca resztę mniejszej wagi wniosków do następnego numeru. Dodajemy tylko, iż na tajnym posiedzeniu mianowano kancelistą m. p. Zaczka, suplenta przy gimn. św. Anny.

Literatura, Teatr i Sztuka.

Spowiedź rosyjskiego pisarza (Lwa Tołstoja), odczyt ks. M. Morawskiego. (Dokończenie). Tołstoj wierzy w postęp moralny, który nakazuje dążyć do poprawy siebie, w postęp zmysłowy, który rwie się z zapawem do wszelkich nauk, i w postęp fizyczny, nakazujący ćwiczyć gimnastykę siłę swego ciała i zrzeczność. Powoli jednak pod wpływem zewnętrznego życia, postęp moralny schodzi na drugi plan. „Ambicja, mówi Tołstoj w swojej „Spowiedzi“, chciwość, rozpusta, pycha,

gniew, zemsta — to wszystko było cenione (w kołach w których się obracał). Oddając się tym występkom, czułem, że staję się meżem i wzbudzam poszanowanie“. Po krótkim pobycie w wojsku na Kaukazie i w kompanii krymskiej budzi się w nim zmysł podglądania natury i ludzi i pecha go odrzuca do pisania. Pisanie to kulturowe nie dla propagowania jakiejś idei żywotnej, bo tej nie posiadał, ale dla sławy i pieniędzy, upewniając się w tem pisaniu teorią otaczających go literatów, że artysta naucza bezwiednie. Wiara w postęp życia powszechnego i wpływ dodatni literatury była w tym okresie jego życia rodzajem religii. „Ja byłem jednym z kapłanów tej religii, (pisze Tołstoj), co było bardzo miłym i bardzo korzystnym“.

Młodzieńcza jednak ta wiara została wkrótce zastąpiona u Tołstoja wiarą, w postęp powszechny, który nie od człowieka nie wymaga i bezwiednie się odbywa. Lecz po dwóch, trzech latach takiego życia i ta ostatnia wiara, l'ombre d'une ombre, runęła. Sprzecznosc między literatami, tymi nauczycielami ludzkości, brak celu, a właściwie cel niski: szukanie pieniędzy, były taranem, który rozbił tę parafrazę wiary. Z tą próżnią w sercu, nie wiedząc, za czem goni, udał się w podróż na zachód. Podróżę wątpliwnie nie rozwinął. Powrócił więc do kraju zgryziony, zajął się gorliwie majątkiem swoim, zbliżył się do ludu, organizował wiejskie szkoły, równocześnie redagował gazetę polityczną — a wszystko to, jak sam pomyślał, dla przylumienia budzących się w duszy, a niepokojących zagadnień. Lecz wątpliwnie nie rozwijały się, lecz rosły. Dopiero ożenienie się szczęśliwie dało przez parę lat inny kierunek jego myślom. Życie rodzinne wydawało mu się celem życia, lecz nie na długo. Hydra stógłowa wątpliwości odżyła, a za hydrą wątpliwości wyrobiło się przekonanie, że życie jest nonsensem, ironią, że każda chęć jest bez celu, każdy czyn bez racji, że więc życie niepodobna. Myślał o samobójstwie, mając jednak nadzieję, że może przecież gdzieś znajdzie jakiś sens życia, jakiś powód do życia, rzucił się z energią genialnej duszy do poważnych nauk. I tu jednak nie znalazł odpowiedzi na swoje zapytanie. Nauki ścisłe nie roztrząsały kwestyj, które go obchodziły. Więc znowu ukazało się Tołstojowi widmo samobójstwa. „Straszny to dramat życiowy, mówi prelegent, jaki się nam przedstawia w „Spowiedzi“ Tołstoja; pierwszą i drugą odsłonę już przedstawiłem; w pierwszej widzieliśmy, jak młodzieńcze gubi stopniowo religię, w drugiej przypatrzyliśmy się odczuciom tej strasznej próżni, jaka powstała w sercu Tołstoja po utracie wiary, i tytanizmem i piekielnym walkom o prawdę życia przez rozpacz. Teraz, mówi prelegent, zaczyna się trzecia i ostatnia odsłona: radość znalezienia Boga, ale wnet potem smutek i gorzoc, że się nie udało go osiągnąć, i zagadkowe rozwiązanie tej tragedii. Chęć zbadania, na jakiej podstawie lud wierzył tak silnie — powstrzymała go od targnięcia się na swoje życie. Podstawą jednak tej wiary u ludu wydawał mu się niedorzeczny, wdrygający się przed nim jego rozum i nauka. Po trzech latach gorących usiłowań zdobycia sobie przez obcowanie z ludem i odbywaniem jego praktyk religijnych takiej silnej wiary jakiej on posiada, zrywa ostatecznie z cerkwią. Przyczyną tych bezskutecznych dantejskich usiłowań pożytecznych, sądzi prelegent, leży w dwóch rzeczach; raz w tem, że Tołstoj ma to nieszczeście, że widzi chrystyanizm przez pryzmat prawosławia, a dogmatu rzymsko-katolickiej wiary nie zna dokładnie; i a powtóre, że choć szczerze i gorąco szukał Boga, jednak nie był gotów takiego przyjąć Boga, jaki się objawił, ale takiego, jakiego chciał. Miał znaleźć religię boską, doszedł Tołstoj do przekonania, że jest Bóg i prawda w życiu i że ta prawda znajduje się w religii ludu, ale że w tej religii oprócz prawdy znajduje się fałsz. Przekonania te zrobiły go sekiarzem takim, jak wielu innych, którzy powstałi i upadli, — bo naprawa chrystyanizmu, robota podejmowana już z tysiące razy jest robotą Danaid — prawdą bowiem Boga jest nieśmiertelność. Piękny wykład ks. prof. Morawskiego zaciekawił doborową i liczną publiczność, która wynagrodziła prelegenta łucznymi oklaskami.

P. Ferdynand Bryll, młody artysta malarz, którego świeżo wydane „Sylwetki krakowskie“, prawdziwie artystyczne i z takim smakiem wykonane, zaśluzonem od kilku tygodni cieszą się powodzeniem, wystawił w mniejszej sali Towarzystwa Sztuk Pięknych w Krakowie, nowe dzieło swego pędzla. Jest to portret hr. Franciszka Mycielskiego w popiersiu, odznaczający się niezmiernym podobieństwem rysów i wyrazu. Faktura w nim miękka a prztem nie nadbyt delikatna, karnacja wyrazista, oczy pełne życia i wyrazu, prztem wielka prostota w wykonaniu, w traktowaniu akcesoriów, w kolorycie i w całem ułożeniu. Portret ten stanowi wyrazny szczebel naprzód w postępach młodego artysty. Podnieś to zwłaszcza należy, gdy się pamięta dwa portrety hrabstwa Ponińskich jego pędzla na wielkiej wystawie sztuki polskiej, od których znowu ważnym krokiem ku lepszemu jest portret matki artysty, znajdujący się też obecnie na wystawie w Sukiennicach. Portret jednak hr. Mycielskiego przewyższa jeszcze znacznie i ten ostatni i rokaje artystę chlubną przyszłość w dziedzinie malarstwa portretowego.

Kraszewski Kajetan: „Generał Filip Hauman i rodzina Antoniego Malczewskiego. Obłitka z „Biblioteki Warszawskiej“. Warszawa 1888. 8-ka, str. 78. Na podstawie papierów pozostałych po generale Haumanie, przyjacieli Kościuszki, przywódcy walki na ulicach Warszawy w d. 17. kwietnia 1794 r., oraz uczestniku bitwy Maciejowickiej, autor podaje wiele nieznanych szczegółów tak o kolejach życia samego generała, jak i o rodzinie Antoniego Malczewskiego, autora „Maryi“. Ustala też datę urodzin poety na rok 1793.

Gospodarstwo, Przemysł i Handel.

Targ zbożowy w Krakowie na Kleparzu w dniu 28 lutego. Ruch i obrót na dzisiejszym targu kleparzskim słaby, tendencja mdła, ceny prawie bez zmiany; owies spadł w cenę.

Placono za 100 klg. pszenicy od 7-25 do 7-75, żyta od 5-25 do 5-70, jęczmienia od 5-25 do 5-80, owsa od 4-65 do 5-00, grochu od 8-55 do 10-50, tataraki od 6-60 do 7-50, prosa od 5-50 do 6-50, fasoli od 8-00 do 10-00, jagły od 11-00 do 13-00, ziemniaków od 1-90

do 2-00, siana od 2-40 do 3-00, koniezu od 2-60 do 3-20, słomy od 2-10 do 2-50, koniezu białego od 25-00 do 35-00, konicz. czerw. od 30-00 do 45-00.

Koleje. Przy obradach komisji budżetowej nad etatem Ministerstwa handlu, poseł dr. Starzyński zapytał p. Ministra handlu, jak się ma sprawa połączenia kolei sokalskiej z siecią kol-jową w Królestwie Polskiem, i zarazem zwał się na taką wysokość taryf na tejsze koleje, że dowoży do Lwowa wciąż jeszcze dochodzą wozami. P. Minister odpowiedział, że o połączenie jej z kolejami Królestwa Pol. rokowania są w toku; co do taryf zaś nadmienil, iż to rzecz zwykła, że nowe koleje potrzebują przydluzszego czasu, aby zejść w taryfach na poziom przytlumiający konkurencyę furmanów.

Export zboża z Austro-Węgier. Według ostatnich wykazów o wywozie zboża w miesiacu listopadzie 1887 austriacko-węgierska Spółka eksportowa osiągnęła następujące rezultaty. Wywieziono: pszenicy 404.432 m. centn., żyta 1308 m. c., jęczmienia 1.014.176 m. c., owsa 52.256 m., rozmaitych 3.960 m., maki 206563 m., razem 1.684.000 metr. centnarów. Wywóz był, jak wiadomo, nieco wstrzymanym wskutek cła zbożowego, ustanowionego w Niemczech, mimo to wysłano tam: pszenicy 250.000 m., jęczmienia 800.000 m. Natomiast import z Niemiec wynosił w listopadzie — pszenicy 1.370.000 m., jęczmienia 1.586.620 centn. — Austro-Węgry zaopatrzyły przeto Niemcy w pszenicę w 18-2 prc., w jęczmień więcej, niż 50 prc. W listopadzie wywieziono ogółem do Niemiec 1.190.000 m. c., żyta, z tej ilości przypada na Austro-Węgry 1000 m. Wieści przeto o zastój wywozu żyta do Niemiec w listopadzie są nieprawdziwe. W czterech bowiem ostatnich miesiacach Spółka eksportowa wywoziła: pszenicy 1.193.409 m., żyta 4.199 m., jęczmienia 2.826.035 kukurudzy 9.100 m., owsa 132.802 m., maki 523.355 m. — razem: 4.688.900 m. centn. Wywóz obecny był przeto większym od wywozu w czterech ostatnich latach. W latach poprzednich był on znacznie większy, ale zważyć trzeba, że tegoroczny urodzaj był dość ubogi

Przegląd polityczny.

Myśl zwołania kongresu europejskiego, na którymy się porozumiano co do sprawy bułgarskiej, zdaniem dyplomacyi tylko w takim razie mogłaby się stać rzeczywistością, gdyby Posła ujawniła otwarcie swoje życzenia względem Bułgarii. Według otrzymanych informacyj z Petersburga rząd rosyjski okazuje skłonność do uczynienia kroku, któryby umożliwił zwołanie kongresu. Niewykluczone jest także, że podróż hr. Herberta Bismarka do Londynu jest w związku z tą sprawą. Równocześnie wymijająca odpowiedź zbiorowa gabinetów: wiedeńskiego, londyńskiego i włoskiego, która uznaje nielegalność pobytu ks. Koburskiego w Bułgarii, jestnie dlatego Turcy do energicznych środków zachęcać nie chce, gdyż uważa obecne „status quo“ za gwarantujące utrzymanie porządku, zdawałoby się wskazywać, że Rosya przedzie, niż kiedykolwiek, zgodzić się zechce na zwołanie konferencyi mocarstw.

Niemcy. W Berlinie uzasadniają możliwość oświadczenia się rządu za propozycyami Rosji tem, iż Niemcy muszą przestrzegać traktatu z r. 1878. — Na porządku dziennym Izby deputowanych Sejmu pruskiego był znany wniosek Arenburga. W dyskusyi oświadczył minister wyznań i oświaty, że wkrótce wyjdzie nowela która stanowisko zakonów jako korporacyi określi. — Po tem wyjaśnieniu Arenburg cofnął swój wniosek.

Włochy. Na posiedzeniu Izby deputowanych przedłożył prezydent ministrów Crispi drugą serję aktów dotyczących układów handlowych między Francją a Włochami. Odpowiadając p. Prinetti'emu, wiedzcy innemi powiedział Crispi: Rząd włoski zrobił wszystko, aby doprowadzić do skutku taryfę konwencyonalną włosko-francuską. Sądzi dalej, że źle byłoby, gdyby między Włochami a Francją wyniknął z tego powodu spór jakiś. — Po kilku mniej znaczących mowach przedłożono wniosek, zmierzający do przedłużenia traktatu handlowego z Hiszpanią na dwa miesiace. Izba przyjęła wniosek 209 głosami przeciw 16. — Na odbytem w tym samym dniu posiedzeniu Senatu przyjęto uchwałę w tajnym głosowaniu. Równocześnie dziennik urzędowy ogłasza dekret, mocą którego od 1-go marca objęte ogólną taryfą cła wchodowe dla towarów francuskich znacznie zwiększone zostały. Różnica na artykułach pożywienia wynosi 50 prc., na towarach żelaznych 20 prc., na maszynach 30 procent.

Turcja. Rząd rosyjski stara się wmówić w sułtana, iż w Bułgarii przygotowują proklamacyę całkowitej niezawisłości, chcąc go zmusić do energicznych środków. Pressa ta jest tak wielką, iż ambasador rosyjski w Konstantynopolu grozi, że gdyby sułtan nie interweniował, car sam zamierza zrobić porządek w Bułgarii.

Rosya. Nowe pertraktacje o pożyczkę w Amsterdampie, Paryżu, w Brukseli a nawet w Ameryce spęły na niczem. Jako powód tej odmowy podają koła finansowe te okoliczności, iż żądanie tak wielkiej sumy, jak 250 i 600 milionów nie może być robione w celach pokojowych i taka pożyczka wzbudza nieufność. — Charakterystycznym jest, iż szef sztabu generalnego Oruszew postawił wniosek, aby na poprawę finansów rosyjskich użyć 200 milionów w zlocie, leżących w kasie jako rezerwa wojenna. Oruszew uzasadnił propozycyę tem, że Rosya teraz będzie się biła albo na własnym gruncie, albo w krajach cywilizowanych. Tak w pierwszym jak i w drugim razie, bez pieniędzy drogą rabunku wszystkiego dostanie. Więc pieniądze tak wiele nie potrzeba. — Car wybiera się wraz z następcą tronu do Królestwa Polskiego na inspekcję wojsk rozlokowanych nad granicami austriacką i niemiecką.

Francya. W śróde obradowano w Izbie deputowanych nad budżetem ministerium spraw zewnętrznych. Deputowany Brateuil, monarchista, w mowie wypowiedzianej przy tej sposobności, zaznaczył, iż nie wierzy w trwałość trój-przymierza. W stosunku do zagranicy, mowca nie jest ani republikaninem ani monarchistą. Odpowiedzialnym za dzisiejszy stan Europy jest ks. Bismark. Francya powinna wyciągnąć z tego położenia wszystkie możliwe korzyści, ale w tym względzie szkodzi jej dzisiejsza forma rządu. Na razie przynajmniej powinno się uzwalić stanowisko ministra wojny i ma-

rynarki. To się przyczyni do wzmożenia nas, a wtedy będziemy mogli aliansy zawierać. Prawica wtedy trudności stawiać nie będzie, przenosząc interesa kraju nad partyjne dążności. Tymczasem musimy sobie życzyć, aby słowo cara o pokoju lub wojnie rozstrzygało. Dla Rosyi powinniśmy być przyjaciółmi, ale niezbyt uniżonymi. Względem Włoch Francya nie żywi nieprzyjaźni; przyjdzie wkrótce czas, gdy interesa obu państw staną się wspólnymi. Dość długą przemowę zakończył tenże deputowany: „Pokażmy, że jesteśmy na-odem, który chce pokoju, ale wojny się nie boi. Myśl wojny zaczepnej odpychamy od siebie. My nie chcemy naszego honoru i czci kompromitować.“ Na wniosek ministra spraw zewnętrznych, poparty przez p. Tirarda, przywrócono wykresioną pożyczkę na utrzymania pelsetwa przy Watykanie 294 głosami przeciw 200. Mowca uzasadniał propozycyę tem iż, poselstwo przy Watykanie strzeże interesów Francyi na Wschodzie.

Własne telegramy Kurjera.

(Otrzymane wczoraj o godz. 9, min. 25 wieczorem).

Praga 1 marca. Wedle informacyi ze sfer kompetentnych bardzo jest prawdopodobnem, że w ciągu najbliższego lata podejmie cesarz podróż do Czech.

Petersburg 1 marca. Zapewniają tutaj, że jeśli mocarstwa nie popchną sprawy bułgarskiej w myśl Rosyi, to ona wypowie traktat berliński.

Sofia 1 marca. Rząd zajmuje się dyslokacyą wojsk w Rumelii wschodniej. Książę Ferdynand ma zamiar, po ukończonej dyslokacyi, odbyć ponowną podróż po Rumelii.

Rząd bułgarski sądzi, że wskutek ostatnich rozporządzeń, będzie mógł mieć w pogotowiu korpus 30.000-czyny w Rumelii wschodniej.

Berlin 1 marca. Według doniesienia najświeższego „Kl. Journal“ miał profesor Waldeyer wczoraj wieczorem z polecenia cesarza do San Remo odjechać, ażeby autentycznie sprawozdanie o obecnym stanie słabości cesarzewicza złożyć.

Peszt 1 marca. Czarnogórski minister Jovan Pavlovic bawił temi dniami w Nowym Sadzie i miał się z tamtąd udać do Belgradu, aby być obecnym podczas wyborów do Skupczyny. Podróż ta stoi w związku z antydynastycznymi agitacyami. Pavlovic został bowiem podczas ostatnich podobnych machinacyj przez rząd serbski wydalonym.

Warszawa 1 marca. „Kurjer Warszawski“ donosi o wzmożeniu pogranicznej straży o 2.600 ludzi.

Jassy 1 marca. Do Kiszieniewa przybyły pułki piechoty i 8 dywizyj pod komendą generała dywizyj Artzinkowa.

Berlin 1 marca. Pogłoski o zamierzonej regencyi nie sprawdzają się jeszcze; ma się tylko znajdować podpisane przez cesarza zarządzenie, które na wypadek przeszkód u cesarza księcia Wilhelma upoważnia do zastępowania i podpisywania ważniejszych aktów.

Berlin 1 marca. Profesor Bergmann pozostaje na rozkaz cesarza w San Remo, aż do przybycia ks. Wilhelma, który dziś rano o 1¹² godz. z Karlsruhe tamże odjechał.

(Otrzymane dzś o godz. 8. min. 15. rano).

Wiedeń 2 marca. Londyński radca rosyjskiej ambasady przybył do Wiednia, jednocześnie przybył rosyjski attaché z Konstantynopola.

Berlin 2 marca. Biuro Wolffa stanowczo zaprzecza, aby podróż Herberta Bismarka do Londynu miała na celu zwołanie konferencyi europejskiej w sprawie bułgarskiej. W ogóle biuro to zaprzecza jakoby istniała myśl zwołania takiej konferencyi.

San Remo 2 marca. Książę Wilhelm przybył do San Remo. Wiadomości pochodzące z wili Zirio prawie nie pozostawiają już nadziei.

Rzym 2 marca. Agencya Stefani donosi, iż wstępne rokowania Watykanu z rządem rosyjskim nie doprowadziły dotąd do żadnych pozytywnych rezultatów. Wymagania Rosji nie pozwalają nawet na serjo układów traktować. Żąda ona mianowicie: mianowania biskupów przez cara, używania rosyjskiego języka na ambonie i przy nauce katechizmu; dzieci z małżeństw mieszanych mają być prawosławne. Papież miał odrzucić wszystkie te propozycye.

Wiedeń 2 marca. Żywny otrzy mał posadę w Rosji z pensją 2.000 rubli.

Nowoprzybywający prenumeratorowie od Marca otrzymają bezpłatnie poczetek: „Fotografij mężów“ M. Bałuckiego,

Przypominamy iż do dnia 8 Marca wysyłać będziemy codziennie po 4000 egzemplarzy „Kurjera Krak.“ na okaz, na co zwracamy uwagę kupców i przemysłowców, pragnących nmszczuć swe ogłoszenia

